

POLGÁRI ISKOLÁTÓL A KÖZGAZDASÁGI SZAKKÖZÉPISKOLÁIG 2. A PESTÚJHELYI RÓMAI-KATOLIKUS NÉGYÉVFOLYAMÚ FELSŐ KERESKEDELMI FIÚISKOLA

ÍRTA: Szunyogh László

Pestújhely – 1925. A község újonnan alapított oktatási intézménye, hivatalos nevén a Pestújhelyi Római-Katolikus Felső Kereskedelmi Fiúiskolája reményekkel telve kezdte el működését. A mai értelemben vett szakirányú középiskola nevelési-oktatási célja az első világháború utáni korszak társadalmi szerkezetének a támogatása. Az egyház által fenntartott iskola a keresztény erkölcsi alapokra épített, az ország gazdaságának közgazdasági-kereskedelmi szakembereinek utánpótlását, a polgári társadalom középosztályának megerősítését is szándékolta. (A 14. számunkban az iskola 1926-27-es iskolai évét mutattuk be az Iskolai Értesítő alapján.)

Az 1920-30-as években Pestújhelyt „Iskolavárosként” emlegették. Írásunk második részében ennek a kifejezésnek a valóságtartalmát vizsgáljuk korabeli dokumentumok segítségével. Az iskolai életre vonatkozó információkat az évente megjelenő Iskolai Értesítők leírásaiból használ-

tuk fel. A cikkben a különféle statisztikák, iskolai adatok és tájékoztatók az 1931-32-es, az 1936-37 és az 1938-39. évi számokból származnak.

A Pestújhelyi Római-Katolikus Négyévfolyamú Felső Kereskedelmi Fiúiskolában az 1928-29-es tanévben már négy évfolyam indulhatott, ekkor a létszám 198 fő tanuló volt, de magántanulóként még 13 fő csatlakozott. 1931 szeptemberében már hatodik tanévét indíthatta az iskola. A feltételek ideálisnak voltak mondhatók, hiszen a 4 nagy *tanterem* egyenként 60 négyzetméteresek voltak, ezek kiegészültek két kisebb (35-35 m²) *szaktanteremmel* és egy *gépiróteremmel* (52 m²). *Igazgatói és tanári szoba* is rendelkezésre állt, valamint

volt egy *szertári helyiség* is. Hasznos terület volt még a földszinti és emeleti *előcsarnokok* is, melyek a közlekedés mellett egyéb célokat is szolgálhattak (*gyülekezés, hirdetések, ünnepségek, felhívások stb., melyek egy iskolai intézmény mindennapjaihoz tartoznak*). Tornaterem nem épült, valószínűleg pénzügyi okok miatt. A testnevelés órákat elsősorban a szabadban tartották. Az *iskolaudvar* 300 m², az ún. *Játszóter* 1700 m² területet foglalt el.) Az iskolaépület egyéb intézmény céljaira nem volt átengedve és internátus sem volt az intézettel kapcsolatban.

Az 1931-32-es tanév létszámadata: 163 fő, tehát az átlag osztálylétszám 40 tanuló. (A mai értelemben rendkívül magas szám, de abban az időben elemi iskolákban nem volt ritka a 60-70 fő sem, akár kisebb alapterületű osztályokban is. Elgondolkodtató, hogy így, ilyen nehéz feltételekkel is működött az iskola.)

A Felsőkereskedelmi felettes hatóságai nem változtak, sőt a felügyeletet ellátó bizottság tagjai is csak kis részben módosultak. A tanári kar, pedig szinte teljesen változatlan összetételű maradt, ami feltételezi az összehangolt, egymásra épülő, céltudatos oktatói-nevelői munkát.

Az iskola fenntartója a pestújhelyi róm, kath. egyházközség. Az intézet egyházi főhatósága a váci megyéspüspök úr ónagyméltósága. Az iskola felett a felügyeletet Kolossváry Mihály preláthus-kanonok, felsőházi tag és Dr Szücs István ny. h. államtitkár, országgyűlési képviselő urak látják el. A hitoktatás püspöki biztosa Dr. Schwartz Gusztáv pápai preláthus, rákospalotai apátplébános.

A tanári kar tagjai

Dr. Stumpf Sándor igazgató, a *bölcsészettudományok doktora, okl. középiskolai tanár, a hittudományok borostyánkószorúsa, tanította a róm. kath. hittant az I–IV. évfolyamban heti 8 órában. Tanít 25 éve, ennél az intézetnél 7 éve.*

Dr. Szigeti Kornél rendes tanár, a *bölcsészettudományok doktora, okl. középiskolai tanár, igazgatóhelyettes, a II. évfolyam főnöke, az ifjúsági könyvtár öre, tanította a magyar nyelvet a III., a történelmet a II.–IV., a francia nyelvet II–IV. évfolyamokban heti 18 órában és tartott francia tárgyalgási gyakorlatot heti 2 órában. Tanít 11 éve, ennél az intézetnél 6 éve.*

Dr. Erdődy S. Árpád rendes tanár, a *bölcsészettudományok doktora, okl. középiskolai tanár, v. egyetemi tanársegéd, az áruismereti-, kémiai-, földrajzi-, torna- és játékszertárak öre, a Sportkör tanárelnöke, tanította a földrajzot az I–IV., a kémiát, áruismeretet a II–IV., a testnevelést a II., a harmadik testnevelési órát az I–IV. évfolyamokban heti 21 órában és tanított kémiai gyakorlatot heti 2 órában. Tanít 12 éve, ennél az intézetnél 5 éve.*

Bujtás János rendes tanár, okl. középiskolai tanár, *értekezlet jegyző, adminisztratív segéderő, az I. évfolyam főnöke, tanította a mennyiségtant az I–III., a magyar nyelvet az I., a történelmet az I., a szépírást az I. évfolyamokban heti 14 órában. Tanít 9 éve, ennél az intézetnél 4 éve.*

Dr. Bérezés J. Raymund rendes tanár, a *jogtudományok doktora, okl. középiskolai tanár, a fizikai szertár öre, a Rádió-Club vezetője, tanította a jogi ismereteket az I., a magyar kereskedelmi levelezést a II., a testnevelést az I., III., IV. évfolyamokban heti 17 órában. Tanít 12 éve, ennél az intézetnél 6 éve.*

Dr. Pallos László rendes tanár, a *bölcsészettudományok doktora, okl. középiskolai tanár, a tanári*

A tanári kar tagjai:

Sorszám	A tanár neve, képesítve és alkalmazásának minősége	Szolgálati éve	Műly tárgyat tanít	Melyik osztályban, heti hány órában?												J e g y z e t
				I.	II.	III.	IV.	Heti órászám								
								a	b	a	b					
1	Stumpf Sándor dr. okl. középiskolai tanár, igazgató	32	hiteltan	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	12	Bölcsészeti doktor, a Mária Kongregáció vez., hitésnök	
2	Széjti Kornél dr. okl. középiskolai tanár, rendes tanár	18	örömiens francia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	Bölcsészeti doktor, igazgatóhelyettes, a III. sz. főnöke, a tört. szertár, az új. könyvtár őr, az önképzőkör vezetője	
3	Hudás János okl. középiskolai tanár, rendes tanár	16	memphis-t. ker. számt. tornatan	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	22	Irodavezető, az I. sz. osztály főnöke	
4	Pállos László dr. okl. középiskolai tanár, rendes tanár	13	magyar német szépirod.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	Bölcsészeti doktor, a II. sz. főnöke, a tan. könyvtár őr	
5	Heredi Sándor okl. középiskolai tanár, okl. gyorsíró-tanító, r. tanár	13	ker. számt. gyorsíró	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24	A IV. sz. a. főn., a gyorsírókör tanárelnöke, a ker. számtani szertár őr	
6	Fekete Imre dr. okl. leltár-ker. isk. tanár, helyettes tanár	5	jogi tan. közigazd.-i. gyök. rosta gépírás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	Közműv. tud. doktor, a gyorskör-főnöke, a IV. sz. oszt. főnöke	
7	Gyömösi János dr. okl. középiskolai okl. gond. szaktanár, helyettes tanár	4	magyar német	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	22	Bölcsészeti doktor, a II. sz. főnöke, a szakkör vezetője, a segélyk. könyvtár őr	
8	Hudás László okl. leltár-ker. isk. tanár, helyettes tanár	3	könyvtár ker. leltár. ker. szám. jogi tan. ker. számt. szépirod.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	Az I. sz. oszt. főnöke	
9	Fodor János dr. okl. középiskolai tanár, áruadó tanár	1	örömiens földrajz	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	Bölcsészeti doktor	
10	Talács Károly dr. okl. gond. szaktanár, helyettesítő tanár	1	ker. szám. földrajz kém. techn. gépírás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	Közműv. tud. doktor, az áruadó-iroda vezetője, földrajzi szert. őr	
11	Miskolci János szakk. testnevel. tan., áruadó tanár	1	testnevelés sz. testnevel.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21	A Sportkör tanárelnöke, a tornaszertár őr	

Óraadó hitoktatók: Fekete Ferenc plébános, tanította a r. k. hittant a III. évf.-tan. Bihedi Ferenc ref. hitoktató, tanította a ref. hittant. Komjáthy Béla ev. lelkész, tanította az ev. hittant. Fried Adólf ker. hitoktató, tanította az zr. hittant.

heti 18 órában és a gépírási gyakorlatokat a III-IV. évfolyamokban, heti 4 órában. Tanít 6 éve ennél az intézetnél 6 éve.

Térjünk vissza a létszámadatokra, azon belül képet kapunk a tanulók felekezeti megoszlására is. Az iskola fenntartója a katolikus egyház, ám ez nem jelentette azt, hogy csak ennek a felekezetnek a hívei, vagy tagjai járhattak ebbe az intézménybe. A hitoktatásban mindegyik egyház részt vett. A szülők ill. a tanulók iskolaválasztási választási szándékait valószínűleg befolyásolhatta az iskola fenntartójának ténye, de több év statisztikai adatait összesítve minden évben különböző felekezeti tanulók nyertek felvételt. Ezen adatok bizonyítják az oktatás széles körű hitéleti és vallási toleranciáját.

A tanulók felekezeti megoszlása

(év végi adat 1932. június)

római katolikus	128 fő	79 %
gör. keleti	1 fő	1 %
református	20 fő	12 %
evangélikus	9 fő	5 %
izraelita	5 fő	3 %
összesen	163 fő	

(170 - szeptembertől kimaradt 7 fő)

Óraadó hitoktatók:

- Dr. Stumpf Sándor** igazgató, római-katolikus hittan heti 8 órában
- Törös Sándor** ref. lelkész, tanította a ref. hittant heti 2 órában.
- Komjáthy Béla** ev. lelkész, tanította az ev. hittant heti 1 órában.
- Bikár Fedorovics** görög kel. lelkész, tanította a gör. kel. hittant heti 1 órában.

Veith Salamon ízr. hitoktató, tanította az ízr. hittant heti 2 órában.

Az 1931-32-es tanév Iskolai Értésítőjét tanulmányozva, egy érdekes iskolai eseményt fedezhetünk fel. Különleges kordokumentumnak is tekinthető, főleg a mai kor technikai, értem ebben a digitális elektronikákkal teleépített világában. Kiderült, hogy már 1931-ben foglalkoztak az akkor még előre nem látható fejlődést elért rádiózással. Vajon ma hányan tudják -a fiatalok közül talán senki - hogy mivel foglalkozhattak a fiatalok a MORSE előadásokon?

Az Ifjúsági Rádió Club a jelen iskolai évben 1931. szeptember 14-én tartotta alakuló gyűlését. A nyomasztó gazdasági helyzet a Club életében is éreztette hatását, amennyiben a jelentkezett tagok száma nem érte el a tavalyi taglétszám felét sem. A tagok létszáma az idén 12. A tisztikar a következőképp alakult: Ifj. elnök: Oláh Ferenc, III. évf., Alelnök: Steiner Ferenc III. évf., Pénztáros: Murin László III. évf., Könyvtáros: Bíró Árpád III. évf. tanulók. Egy csoportot alkotva, a gyűléseket az alapszabályok szerint kéthetenként tartotta a Club.

Rendszeres Morse-tanfolyam mellett elméleti és gyakorlati rádiótechnikai oktatásban részesültek a tagok, vetítettképes előadások és kísérleti bemutatások, valamint mérések egészítették ki az ismeretközlést. A mai technikai berendezkedés általánosan ismert tényezőinek: az automata-telefonnak és a hangosfilmnek is több gyűlést engedtünk át. A távolbalátás elemeivel szintén megismerkedtek a tagok. Ez év májusában a clubtagok a tanárelnök vezetésével megtekintették a Vatea Rádiótechni-

kai és Villamossági R. T. modernül berendezett budapesti gyártelepét, ahol Deutsch Károly mérnök úr fogadta a kirándulókat és lekötelező szívesseggel és előzékenységgel magyarázta és mutogatta végig a rádiócső-gyártás minden mozzanatát. E gyárlátogatás folytatásaképp Deutsch mérnök úr meglátogatta a clubunkat és május 28-án másfélórás vetítettképes előadást tartott „A rádió szerepe a drótnélküli átvitelben” címmel. Ebben az előadásban érdekes áttekintést nyújtott a tagoknak az elektroncső, a ködfény lámpa és a fotoelektromos cella működéséről és gyakorlati alkalmazásairól és bemutatta a rádió, a hangosfilm és a távolbalátás kapcsolatait. Az előadást a tagok nagy érdeklődéssel hallgatták végig és lelkes tapsal honorálták. A club nevében a tanárelnök mondott köszönetét az előadónak.

Az ifjúság testedzése, egészséges fejlődése mindig fontos feladat. Az Értésítőben megtudhatjuk, hogyan fejlődött az Iskolai sportkör. Milyen versenyeken vettek részt, milyen eredményeket értek el. Érdekes, hogy a dokumentum említést tesz egy 75 m²-es tornateremről, ám az iskola adataiban nem szerepel.

Az ifjúsági sportkör neve: „Pestújhelyi Felsőkereskedelmi Iskola Sportköre (PFK) kerület: budapesti, csoport: északi. Igazolási száma: 408., megalakulás ideje: 1927. január hó 17. Tiszteletbeli elnöke: Dr. Stumpf Sándor igazgató. Vezető tanára: Dr. Erdödy S. Árpád, lakása: Pestújhely, Bezsilla Nándor út 1. A vezető tanár nem testnevelési tanár. Az intézet tanulóinak száma 170. A testgyakorlás alól felmentettek száma összesen 12. A testnevelési alapra fizető tanulók száma összesen 170. A fizetés alól

felmentve senki sem volt. A sportkörben működő tagok száma korosztályonként: III. k. o. (14–16 évesek) 16, IV. k. o. (16 éven felüliek) 144, összesen 170. A működő tagosztályok: labdarúgó, tenisz, atlétika. A korosztályok sportköri foglalkozásának heti óraszámja összesen kettő. Az intézetnek 75 m² padlós tornaterme és 405 m² játékra nem alkalmas tere van. Külön játszótérre nincs. A tagok a Levente Sporttelepen hetenként kétszer gyakorolhatnak. Úszni összesen 119-en tudnak. Téli sport üzésére van mód (korcsolyapálya). „KISOK” kerületi labdarúgóversenyen 11 taggal vett részt, a „KISOK” versenyen elért eredmény: Kerületi labdarúgómérkőzésen északi csoport 4. helyezés.

Októberben házi teniszverseny („Gabrovitz-serleg” mérkőzés). A sportkör vagyonának múlt évi maradványa 170 P. A jelen tanévben testnevelési járulékból befolyt 40% részesedés: 163 P 20 fill. Egyéb bevételek és maradvány elszámolás alatt. A sportkör működéséről egyéb feljegyzések: Barátságos mérkőzést játszott az intézet labdarúgócsapata a Szent István rg., az Aranyosi fk., az Urak ifj. csapataival. A sportkör tanárelnöke: Dr. Erdődy S. Árpád.

Szakmai jellegű, az iskola oktatásában is fontos tantárgy a gép és gyorsírás. Különösen jól használható volt az a tudás, aki „perfekt” gyorsíró tudással rendelkezett. Az iskola Gyorsíróköre ezt az ismeretet fejlesztette. Az ismertető részletesen beszámol a kör életéről és eredményeiről.

Gyorsírókor. Iskolánk „Nagy Sándor” gyorsírókörenek ebben az iskolai évben is az intézet valamennyi tanulója tagja volt, de négy szegénysorsú tanuló szülei kérelme alapján felmentést kapott a tagsági díj (1.60

P) fizetésének kötelezettsége alól. Az 1931. szeptember 27-én tartott alakuló közgyűlésen a tagok a következő tisztikart választották meg: elnök: Povázsay IV., alelnökök: Bezzegh IV. és Hidassi III., titkár: Marosi IV., pénztáros: Csáktornyái III., főkönyvtáros: Holló IV., alkönyvtárosok: Illa és Somlai III., jegyző: Borea II., osztálypénztárosok: Kollek I., Semsch II., Kovács L. III. és Vaczulik IV. évf. tanulók. Ez az iskolai év, a gyorsírókor működésének hatodik iskolai éve, a kör működésének kiterjedtsége és élénksége, de főként az elért eredmények szempontjából kimagaslóan felülmúlják az eddigieket. A gyakorló órák száma átlag heti 2–8 volt. A házi versenyek száma 6, ezeken 100-nál több tanuló szerepelt, az összes versenyző dolgozatok száma a 300-at is meghaladja. Járattuk több példányban a Gyorsírástudomány és a Népszerű Gyorsíró és 1–1 példányban az írás és a Szegedi Gyorsíró folyóiratokat és beszereztük a gyorsírás irodalmának újabb és kiválóbb termékeit. Szerepeltünk a Magyar Gyorsírók Orsz. Szövetsége 1931. decemberi és 1932. tavaszi versenyein. Eredményeink: A decemberi versenyen összesen 36 tanulónk szerepelt sikerrel. Köztük Hidassi II. évf. tanuló a 200-as fokon 7 eltérési dolgozatával a versenyen szerepelt 18 felső kér. iskola összes versenyzőjé közül a legmagasabb pontszámot érte el (387). A többi jobb eredmény: 200: Povázsay IV. 23; 150°: Povázsay IV. 2, Somlai III. 4, Bíró Á. III. 6, Bezzegh IV. 7, Csáktornyái III. 10, Illa III. 14; 100°: Hidassi II., Fábrián és Németh K. IV. 0 eltérés. A szerepelt 11 fiú felső kér. iskola közül az iskolák tanuló létszámához viszonyítva mi állítottuk ki a legtöbb sikeres versenyzőt (22%), az iskola egy tanulója eső pontszámot tekintve 12.8 ponttal a harmadik helyen voltunk. Az 1932. tavaszi versenyeken 46 tanulónk versenyzett sikerrel. A szerzett 2064 abszolút pontszám alapján

iskolánk, mint a budapesti (és közvetlen környékbeli) fiú felső kér. iskolák közül a (8 résztvevő közül) 3-ik legjobb és (20 résztvevő közül) mint az ország 5-ik legjobb fiú felső kér. iskolája oklevél kitüntetést kapott. Az iskolák összes tanuló létszámához viszonyítva az elért ponteredményeket azonban az összes budapesti fiú felső kér. iskolákat megelőztük (12.8 pont 28% sikeres versenyző, míg a legjobb budapesti fiú felső kér. iskola, a Kér. Akadémia iskolájának eredménye: 11.7 p., 18%) csak 3 vidéki fiú felső ker. iskola ért el nálunk jobb eredményt.

Az 1936-37-es és az 1937-38. tanév legfontosabb teendője az osztálypárhuzamosítás volt. Az iskola fenntartó hatóság a tanulók magas létszáma miatt az első, a második évfolyamon két osztályt kellett indítani. 1937 szeptemberében az iskolába 254 tanuló „próbált bejutni”! Ezzel már az intézmény szinte nem tudott volna megbirkózni, ekkora létszám már veszélyeztette a hatékony és eredményes oktató-nevelő munkát. A megoldásra az adott lehetőséget, hogy a Leány Polgári Iskola létszáma 200 főben stabilizálódott. Ezért a két oktatási intézmény 1938 szeptemberében „egyszerűen helyet cserélt”. A Fiú felsőkereskedelmi ezáltal megfelelő feltételekhez jutott, a Leány Polgári Iskola pedig visszakерült eredeti helyszínére. Ők azért nem örültek annyira...

1936 szeptemberében a tanári karban is személyi változás is történt. Az Értésítő így ír a hírről: *Dr. Bérezés J. Raymundot, iskolánk rendes tanárát, a nagyméltóságú miniszter úr állami helyettes tanárrá nevezte ki, s ezért iskolánknál betöltött állásáról 1936. aug. 31-ével lemondott. Egy évtizedig működött nálunk buzgó kötelességtudással. Sajnálattal váltunk meg tőle, s nem fogjuk*

személyét elfelejteni sohasem. Az osztálypárhuzamosítás és Dr. Bérezés J. Raymund lemondása két tanár alkalmazását tette szükségessé. Az iskola fenntartó egyházközség Dr. Györgydeák Jenő oki. középiskolai és Buday László oki. felső kereskedelmi iskolai tanárt választotta meg ideiglenes minőségben, s a választást a váci megyéspüspök úr Őnagyméltósága megerősítette.

Aki ismeri a volt Polgári Iskolát, akkor az tudja, hogy ez az épület szinte minden igényt kielégített. Két szimmetrikus szárnya külön-külön elhelyezést biztosított a fiúk és a lányok számára. Viszonylag nagy tornateremmel is rendelkezett, valamint két tágas udvarral is. Nyolc-nyolc tanterme évfolyamonként két osztály elhelyezését tette lehetővé. Ebben az épületben kezdte meg a Fiú Felsőkereskedelmi Iskola a 14-ik tanévet. Az iskola tanulói létszáma 286 fő volt.

Érdemes belepillantani az 1938-39-es tanév eseményeibe is.

Az évek során történtek változások a tanári kar összetételében is. Ebben az évben 11 tanár tanított az iskolában. (Mellékelten láthatjuk a tantárgyfelosztást és az óraszámokat is.) Megállapíthatjuk, hogy Dr. Stumpf Sándor kezdetektől vezette az intézményt, annak megszűnéséig! Az „alapítók” közül Dr. Szigeti Kornél, Dr. Pallos László is aktív tanár maradt. Bujtás János és Herendi Sándor tanár urak is több mint tíz éve tanítottak az intézménynél. A pedagógusok nem csak tanítottak, különböző társadalmi szakmai jelentőségű feladatokat vállaltak el. Példát mutattak értelmiségiként a diákoknak is, nevelési feladtaiban ezek a tevékenységek is mintaeértékűek lehettek.

K/ Statisztika.

A datcsoport	I.		II.		III.		IV.		Összesen
	a	b	a	b	a	b	a	b	
a) A tanulók számának alakulása:									
Beírt nyilvános tanuló	44	41	44	43	52	37	34		298
Ösztályozott nyilvános tanuló	40*	40*	34	33	44	34	31		256
b) A tanulók korjegozsása:									
1924-ben született	16	18	—	—	—	—	—	—	34
1923-ban „	13	7	14	3	—	—	—	—	37
1922-ben „	6	10	11	12	9	1	—	—	49
1921-ben „	3	2	4	12	14	13	5	—	52
1920-ban „	—	2	2	3	16	5	13	—	44
1919-ben „	—	—	2	3	4	9	9	—	29
1918-ban „	—	1	1	—	—	1	2	—	7
1917-ben „	—	—	—	—	—	—	1	—	2
1916-ban „	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1915-ben „	—	—	—	—	—	—	1	—	1
c) A tanulók felekezeti megoszlása:									
Hámal katolikus	33	30	29	27	32	28	26	—	205
Görög katolikus	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Református	3	6	2	1	9	3	1	—	25
Evangélikus	—	—	—	—	—	—	—	—	17
Izraelita	4	1	1	2	—	—	—	—	7
d) A tanulók anyanyelve és nyelvtudása:									
Magyar anyanyelvű	40	40	34	33	44	34	30	—	255
Német anyanyelvű	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Szlóvakul is tud	—	2	—	1	2	—	—	—	3
e) A szűk foglalkozása:									
Kisbirtokos	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Gazdasági tisztviselő	1	—	—	—	—	—	—	—	2
Gazdasági segédzemély	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Kisiparos	3	9	11	6	3	3	6	—	41
Ipari tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Ipari segédzemély	10	—	2	3	5	3	2	—	25
Kiskereskedő	1	6	1	—	5	2	3	—	18
Kereskedelmi tisztviselő	4	—	2	1	3	1	—	—	11
Kereskedelmi segédzemély	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Közlekedési tisztviselő	4	6	—	3	8	1	4	—	26
Közlekedési segédzemély	9	3	5	8	10	6	5	—	46
Köztisztviselő	2	—	1	2	4	2	1	—	15
Tanár, tanító	2	1	1	—	—	—	—	—	6
Másféle értelmiségi	—	1	1	1	—	—	—	—	6
Közhivatali alkalmazott	—	2	—	3	—	—	—	—	13
Katonatiszt	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Katona altiszt	3	4	0	2	4	—	—	—	19
Nyugdíjas köztisztviselő	1	4	—	1	2	2	—	—	9
Egyéb nyugdíjas tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Nyugdíjas altiszt	1	1	1	—	—	—	—	—	8
Egyéb	—	—	—	1	—	—	—	—	2

* Jeggzet. Az I. A) osztályba gimnáziumból jött 3 (3 elégséges), polgári-
ból 37 (3 jeles, 17 jó, 17 elégséges) tanuló; az I. B) osztályba gimnáziumból
jött 14 (4 elégséges), polgáriából jött 26 (2 jeles, 5 jó, 18 elégséges) tanuló.

3*

A tanári kar társadalmi és irodalmi munkássága

Stumpf Sándor dr., igazgató, tb. szentszéki bíró, a Katolikus Tanügyi Tanács VI. szakosztályának ülnöke, könyvbírálója, az egyházközség tanácsosa és pénztárosa, a Kereskedelmi Szakiskolai Tanárok Országos Egyesülete és a Pestújhelyi Levente Egyesület választmányi tagja.

Bujtás János az egyházközség tanácsosa és gondnoka, a kir. magy. Természettudományi Társulat, a Meteorológiai Társulat, az Eötvös Lóránd Matematikai és Fizikai Társulat, a Stella Csillagászati Szakosztály rendes tagja, a Pestújhelyi Sport Club atlétikai szakosztályának tb. elnöke. Herendi Sándor a Magyar Gyorsírók Országos Szövetsége ellenőre, pedagógiai és gyorsírókörü szakosztályának tagja, a Kereskedelmi Szakiskolai Tanárok Országos Egyesületének választmányi tagja, a kir. magy. Természettudományi Társulat tagja. Résztvett a Magyar Gyorsírók

Országos Szövetsége 1939. évi tavaszi pestújhelyi helyi versenyének megrendezésében.

Pallos László dr., könyvbírálati a Magyar Kultúrában jelentek meg.

Szipeti Kornél dr., az egyházközség pénztárvizsgálója és jegyzője. A budapestvidéki tankerületi főigazgatóság területén működő felső kereskedelmi iskolákban és női ker. szaktanfolyamokon a magyar nyelv tanulmányi felügyelője. E minőségben látogatta meg a kispesti, rákosszentmihályi és pestszentlőrinci női kereskedelmi szaktanfolyamokat. A tanévszévi vizsgálatokon, mint főigazgatói biztos közreműködött a rákosszentmihályi községi női kereskedelmi szaktanfolyamon.

Fodor József dr., a Emericana Flavia corporatiójának «dominus natus»-a, a Légoltalmi Liga bpesti VIII. ker. csoportjának okleveles oktatója

Tajthy Károly dr., ifjúsági leventeoktató, a 912. sz. «Árpád» cserkészcsapat parancsnoka. Ponttérképekkel illusztrált cikkeket írt «A Magyar Gyümölcs»-ben. Kajszinbaracktermelésünk fejlődése 40 év alatt és a «Növényvédelem» 1938. 1–6. számaiban : Gyümölcs-termelésünk fejlődése 40 év alatt címmel.

Érdemes tanulmányozni a tanulók összetételét is, családi hátterüket is. Megállapítható, hogy a szülői háttér eléggé széles körű. Értelmiségi 35 fő, iparosok 130 fő, kereskedelmi 12 fő, katona 20 fő egyből 50 fő. A pályaválasztásnál meghatározó lehetett a családi hagyományok folytatása, a társadalmi ranglétrán való előrelépés lehetősége és talán nem utolsósorban a helyi iskolai lehetőség kihasználása.

Minden iskolatípusnál az egyik legfontosabb kérdés, hogy mi történik a tanulókkal, ha befejezik tanulmányaikat. Alkalmazni tudják-e a

A két negyedik osztály érettségi tablója. Eredményes érettségi vizsgát tettek. A képekről optimista, tisztá tekintetű fiatal emberek néznek ránk. Terveik és elképzeléseik vannak. Bizalommal lépnek ki az ÉLETBE. Zsebükben az iskolai bizonyítvány. Ősszel kitört a II. világháború. Bevonultak? Túléltek a háborút? Visszajöttek? Megvalósultak álmaik? Vajon mi lett velük? A fotókon egy sorsofozta nemzedék képviselői.

tanultakat, mennyire biztos az a tudás a továbbtanulás szempontjából. Ezt köznapi nyelven úgy szokták mondani, hogy *mennyire jó /erős az iskola?*

Feltételezhetjük, hogy a Pestújhelyi Felsőkereskedelmi Fiúiskola színvonalas intézmény lehetett. Az 1939-ben érettségizettek eredményeibe és pályaválasztásuk irányába pillanthatunk be. Nagyon érdekes kutatási irány lehetne, hogyan teljesültek a fiatal emberek elképzelései.

Az érettségi vizsgálaton résztvevő jelöltek adatai.

Név	Magyar nyelv és irodalom	Történelem és földrajz	Fizika és kémia	Herméki zeneelmélet	Gyakorlati jelöltek	Német nyelv	Frasztika	Vizsgálati eredmény	Pályaválasztás
Benedek Zoltán ref.	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	katonai diplomata
Bujtás Cs. Csaba	3	3	3	3	3	3	3	1. jó felelt meg	MAV tisztviselő
Caermely Sándor	3	3	3	3	3	3	3	1. jó felelt meg	tisztviselő
Geery Lajos	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	katonai tisztviselő
Csázik Pál	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	katonai tisztviselő
Dudás József	3	3	3	3	3	3	3	javíthat	postai tisztviselő
Horvai Miklós	3	3	3	3	3	3	3	1. jó felelt meg	tisztviselő
Kády István	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	MAV tisztviselő
Lászlófalvi Tibor	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	katonai tisztviselő
Magyar Nándor	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	katonai tisztviselő
Montag Ferenc ltr.	4	3	3	3	3	3	3	javíthat	kivándorolt
Nagy István	3	3	3	3	3	3	3	1. jó felelt meg	tisztviselő
Német László	3	3	3	3	3	3	3	javíthat	tisztviselő
Ördög János	4	3	3	3	3	3	3	javíthat	magántisztviselő
Patakgy Gyula	4	3	3	3	3	3	3	javíthat	tisztviselő
Pauer Zoltán	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	katonai tisztviselő
Rácz Zsigmond ref.	4	3	3	3	3	3	3	javíthat	tisztviselő
Róka Sándor	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	tisztviselő
Seéber Kálmán	3	3	3	3	3	3	3	1. jó felelt meg	katonai tisztviselő
Szabó Edé	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	TEFV tisztviselő
Szabó Endre	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	MAV tisztviselő
Szigetvári Elemér	4	3	3	3	3	3	3	javíthat	pilóta
Várkonyi Oszkár	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	szabó
Vermes István	1	1	1	1	1	1	1	teljesen felelt m.	tisztviselő
Wallner Gyula	2	1	2	2	2	2	2	1. jó felelt meg	kereskedő
Antal Sándor	2	2	3	3	3	3	3	megfelelt	tisztviselő
Beer Lajos	3	3	3	3	3	3	3	katonai tisztviselő	katonai tisztviselő
Binder Klaus ev.	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	magántisztviselő
Bódi László	2	2	2	2	2	2	2	megfelelt	magántisztviselő
Bogyni Géza	2	1	2	2	2	2	2	1. jó felelt meg	közgazdasági
Csongrádi Imre	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	MAV tisztviselő
Dalicsk János	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	magántisztviselő
Furkas László ltr.	2	1	2	2	2	2	2	1. jó felelt meg	ipari szakmunk.
Geleneczi László	2	2	2	2	2	2	2	megfelelt	tisztviselő
György Miklós	4	—	4	4	4	4	4	javíthat	tisztviselő
Horváth Sándor	4	2	2	2	2	2	2	1. jó felelt meg	közgazdasági
Járási Vilmos	4	2	2	2	2	2	2	javíthat	erdész
Juhász Gyula	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	tisztviselő
Káldi Sándor ev.	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	katonai tisztviselő
Kovács József	3	2	2	2	2	2	2	1. jó felelt meg	közgazdasági
Kuszkó László	3	2	2	2	2	2	2	1. jó felelt meg	hajtószíj
Maár János	3	2	2	2	2	2	2	megfelelt	MAV tisztviselő
Matlér Sándor	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	tiluszakma
Mogyorósi Gyula ref.	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	katonai tisztviselő
Nagy Elek	3	3	3	3	3	3	3	megfelelt	katonai tisztviselő
Oberhauser Ottó	3	3	3	3	3	3	3	javíthat	pilóta
Pataki R. Attila ref.	2	2	2	2	2	2	2	javíthat	tisztviselő
Perjádi Ferenc	2	2	2	2	2	2	2	megfelelt	katonai tisztviselő
Reismann Jenő ltr.	2	2	2	2	2	2	2	javíthat	iparos
Római György ltr.	2	1	2	2	2	2	2	1. jó felelt meg	iparos
Szekecs Ferenc	1	1	2	2	2	2	2	1. jó felelt meg	tisztviselő
Vándás László	3	2	2	2	2	2	2	megfelelt	tisztviselő

A jantló vizsgálaton megjelelt: Kárpáti Géza.

Az iskola benépesülésének visszatekintő kimutatása.

	Nyilvános tanulók					Magánvizsgázók					Együtt
	I.	II.	III.	IV.	össze-	I.	II.	III.	IV.	össze-	
	évfolyam					évfolyam					
1925—26.	30	—	—	—	30	1	—	—	—	1	31
1926—27.	49	31	—	—	80	1	2	—	—	3	83
1927—28.	45	46	35	—	126	12	10	11	—	33	159
1928—29.	54	48	53	43	198	—	5	4	—	13	211
1929—30.	47	47	47	50	191	—	1	4	7	12	203
1930—31.	38	44	48	43	173	—	—	—	1	1	174
1931—32.	35	39	41	48	163	—	—	—	—	—	163
1932—33.	32	29	41	40	142	—	—	—	—	—	142
1933—34.	29	30	27	35	121	—	—	—	—	—	121
1934—35.	48	27	28	28	131	—	—	—	—	—	131
1935—36.	69	50	30	33	182	—	—	—	—	—	182
1936—37.	52	75	49	30	206	—	—	—	—	—	206
1937—38.	84	50	72	48	254	—	—	—	—	—	254
1938—39.	80	67	44	65	286	—	—	—	—	—	286

Az iskolaépület.

- a) Az épületben 8 tanterem van a következő méretekkel : III. o. 60 m² ; I—IV. o. 48 m² ; gépfőterem 48 m² ; tornaterem 200 m².
- b) Az igazgatói iroda 16 m² + 12 m² ; tanári szoba 16 m² ; fizikai szertár 48 m² ; vegytani szertár 12 m² ; folyosók 81 m² ; lépcsőházi bejárat 21 m².
- c) Az udvar 945 m².
- d) Az iskolaépület egyéb intézmény céljaira nincs átengedve. Internátus az intézettel kapcsolatban nincs.

A statisztikai adatok jól mutatják az iskola tanuló létszámának folyamatos emelkedését. Ez a középiskola-típus országszerte nagy érdeklődésre tartott számot. Pestújhely legerősebb és leghíresebb iskolája volt.

Az 1938-39-es tanévben 26 fő pestújhelyi lakos, 72 fő Budapestről, közeli településekről (pl. Rákospalota, Újpest, Vác, Rákosszentmihály, stb. 148 fő) távolabbi megyékből 10 fő tanulót járt az intézménybe.

Az 1938-39-es tanév volt az utolsó békebeli időszak. Következtek a háborús évek. A II. világháború után alapvetően megváltozott a társadalmi rendszer. Magyarországon a történelmi folyamatok a szocializmus időszakát hozták. Megváltozott az oktatási rendszer is. Az egyházi fenntartású iskolák megszűntek, hasonlóan az elemi és polgári intézmények is. Megváltoztak az utcanevek. A Szűcs István utcai Polgári Iskola Doktor Sándor utcai Állami Általános Iskolává változott. A Felsőkereskedelmi Fiúiskola megszűnt. 1948 szeptemberében a volt gróf Serényi úti, a mai Ady Endre u. 33-35 számú kibővített épületbe a Pestújhelyi Állami Közgazdasági Gimnázium költözött.